POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI.

Štev. 37. V Ljubljani, 30. septembra 1920. Leto LX.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo Udruženja Jugoslov. Učiteljstva. — Poverjeništvo Ljubljana.

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:
Uredništvo Učiteljskega Tovariša v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6.
Rokopisov ne vračamo.
Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak četrtek pop. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.
Vse leto velja . . 40·— K
pol leta . . . . 20·— „
četrt leta . . . . 10·— „
posamezna številka po 80 vin.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste,
če se tiska enkrat . . 90 vin.
„ „ „ dvakrat . . 80 „
„ „ „ trikrat . . 50 „
za nadaljnja uvrščenja od petit-vrste po 40 vin.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna.

Naročnino, reklamacije, t. j. vse administrativne stvari, je pošiljati samo na naslov:
Upravništvo Učiteljsk. Tovariša v Ljubljani, Mestni trg št. 17/III.
Poštni čekovni urad št. 11.197.
Reklamacije so proste poštnine.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 60 vin. za vsako petit-vrsto. Priloge stanejo poleg poštnine še 45 K.

Telefon uredništva štev. 312.

Članstvo ljubljanskega Poverjeništva UJU ima s članarino tudi že plačano naročnino, torej ni treba članstvu naročnine posebe plačevati.

FRANJO ROŠ:

Naš državni čut.

Vsakdo, ki s poštenimi očmi gleda red v današnjem življenju, si mora želeti preureditve vanj, priznati mora potrebo približevanja idealu družbe. Življenje te idealno zamišljene družbe naj bi vodila splošna, jasno in trdno razvita zavest, da pomeni družba, v ožjem in bližjem pomenu država — celokupnost državljanov, vse več torej nego njeni posamezni členi ali njih skupine; da splošna korist zahteva žrtev osebnega egoizma v prid pravične enakovrednosti vseh. Da potrebo tega socijalnega čuta živo spoznamo, imamo prilike dovolj ravno dandanes, ko ga vsepovsod pogrešamo in obenem občutimo vso krivičnost razmer. Gotovo je sicer, da človek nikoli ne bo povsem zatrl slabosti svoje narave, pač pa je možno, da se cilju približuje v razvoju svoje duševne plemenitosti. To pa je delo vzgoje v šoli in še važnejše v življenju. In če hočemo državnemu čutu naše mladine (o njem se je že precej pisalo) dati globlio silo, resnično vrednost in dragocen pomen, tedaj ga moramo nasloniti na zdrav socijalni čut. Le tako bo narod pošten, delaven, samomisleč in njegov patrijotizem ne bo le čut, ampak tudi korist države.

Današnja kulturna višina človeštva je še nižina, uspeh stoletnih življenskih sistemov, ki ga ni kriva današnja družba. So pa v njej danes ljudje, od katerih moramo upravičeni zahtevati, da so vselej na višini duševne plemenitosti in nas ž njo vodijo v bodočnost po boljši poti. To so oni izmed nas, ki stoje na najvišjih mestih družbe. Imeti morajo jasno voljo in zmožnost, da zdravo uredijo naše življenje, da ne poznajo predpravic svojih osebnosti in posameznih skupin. Saj to pomeni manjvrednost drugih delov, kar nasprotuje pravični koristi vseh in je nasilje nad človekom in državo. Vsako slabo delo, čeprav z lepimi besedami zakrito, pa mora najti odločno obsodbo pri vseh onih, ki imajo čiste pojme o državi. To je zahteva poštene vesti in pravega državnega čuta.

Da vzgojimo v mladini resničen socijalni in državni čut, pa mora biti v nas samih jasen in neizprosen dovolj, da gre neomadeževan preko tradicij; da gre neupognjenega tilnika pot, ki nam jo kažejo korist države, stanovski ugled in poštena vest: brez vere v zveličavnost fraze o svobodi, demokraciji, kulturi, enakopravnosti preko onih, ki jih glasno oznanjajo, a dobrega, resnega dela nočejo in ne zmorejo. Le tako bomo zagotovili domovini ono prihodnjost, ki smo jo nekoč videli v svojih ponosnih, a prevaranih sanjah.

V naši mladini gradimo domovini lepo kulturno bodočnost. Njej ne služijo praznično ubrano pritrkavajoče besede, zanjo imamo svoj delavnik, trd in težak. Za to svoje delo ne iščemo priznanja in nagrade izven niega, ker je uspeh lastnega truda nam bo v zadoščenje. Zahtevati pa moramo to, kar nam utrjuje položaj in tako omogoča uspeh. Kdor nam to odreka, je nasprotnik nas in našega dela, je škodljivec države. Kot nesebični delavci za stvar naroda pa nimamo le pravice, ampak celo dolžnost imamo, da priznavamo tudi le nesebično in koristno delo drugih stanov, posebno pa še onih naših sodržavljanov, ki so nam za dobro upravo države odgovorni.

Dovoli pa smo imeli prilike, da smo pogledali v komedijantske duše mnogim našim ljudem in njih strankam. Če nas niso prevarale duhteče fraze in obljube in dolgi blesteči programi, če nam niso strle hrbtenic žalitve samovoljnih birokratov (omenjam samo P. Marinkovića) in če poznamo vse one naše prijatelje, ki so grešili nad ljudstvom, to je nad državo, tedaj smo si na jasnem. Tedaj bomo dobro znali, da ni naše mesto na strani vladajočih posameznikov, predstavnikov nasilnega kapitala, ampak je na strani onega naroda, ki je izročen isti krivični bedi kot mi proletarci sami.

Če vemo to, potem naš državni čut ni samo svečana, a votla fraza, ampak je ponosna sila, ki ima velike naloge in pošteno smer. Potem je doba Cankarjevih „Hlapcev“ za nami.

Učni načrt

za kmetijsko nadaljevalne tečaje na ljudskih šolah.

(Sestavil kmet.-svetnik V. Rohrmann.)

Učna doba traja 5 mesecev od 15. oktobra do 15. marca. Število ur na teden: 6 v vsakem letniku, skupaj 120 ur.

Razdelitev pouka.

Štev.	Učni predmet	Število ur na teden za letnik I.	II.
1.	Verouk	1	1
2.	Kmetijsko spisje	1	1
3.	Kmetijsko računstvo	1	1
4.	Kmetijsko prirodoznanstvo .	2	2
5.	Kmetijsko gospodarstvo in zadružništvo	1	—
6.	Državljanstvo in zakonodaja .	—	1
	Skupaj . .	6	6

UČNA TVARINA.

1. Verouk.

Spolnjevanje dolžnosti proti Bogu, proti bližnjemu in samemu sebi.

2. Kmetijsko spisje.

I. letnik.

Vaje v sestavljanju spisov važnih za kmetovalca. Kupčijska pisma. Naročilna pisma za semena, umetna gnojila in druge gospodarske potrebščine. Pisma z računi za prodano blago. Objave, inserati. Poizvedovalna pisma. Prejemni list, izročilni list Pobotnice.

II. letnik.

Vloge na oblastva. Prošnja za posojilo. Odpoved posojila. Naznanilo škode po toči. Vloga za odpis davka. Naznanilo v slučaju kužne bolezni. Navodilo, kako je oddajati pisma, brzojavke, denar in blago po pošti. Poraba poštnih položnic. Železniške pošiljatve.

3. Kmetijsko računstvo.

I. letnik.

Gospodarski računi. Tržne cene. Prodajni in nakupni računi za pridelke in gospodarske potrebščine. Računi o potrebni množini semena za razne velike njive in o stroških za nakup. Računi o potrebni množini umetnih gnojil in o stroških za nakup. Računi o množini pridelkov na razno velikih njivah. Računi o vspešnosti umetnega gnojenja.

II. letnik.

Prodajni računi za živino, za mleko in mlečne izdelke. Preračunba potrebne množine krme za en dan in za celo leto. Nakupni računi za močna krmila. Teža in tehtanje živine. Računi o mlečnosti živine. Posojilnični računi. Obrestni in odstotni računi. Zavarovalni računi. Poselski računi. Vaje v merjenju črt in zemljišč. Merjenje gnojničnih jam in sodov. Vaje v risanju zemljišč in stavb.

4. Kmetijsko prirodoznanstvo.

I. letnik.

a) kmetijsko rastlinstvo.

Kako so rastline vstvarjene. Glavni deli rastlinskega telesa in njih življenska opravila (korenina, deblo, listi, cvet in sad.) Razvoj korenine v zvezi z razvojem cele rastline. Pomen koreninskih gomoljčic pri stročnicah. Notranja zgradba rastlinskega telesa. Rastlinska stanica. Način rastlinske hranitbe v posameznih dobah življenja. Kalenje rastlin. Sprejemanje in presnavljanje živeža ob času rasti. Zoženje rastlin. Razplodba rastlin.

Pogoji rastlinskega življenja. Zemlja, zrak, voda, toplota in svetloba.

Kako je rodovitna **zemlja** nastala. Kako je zemlja sestavljena: glina, pesek, apno in črna prst (humus). Najvažnejše redilne snovi. Dušik, fosforova kislina in kalij. Važnost bakterij v zemlji. Rodovitnost zemlje. Godnost zemlje za obdelovanje. Lastnost zemlje napram vodi in toploti. Razne vrste zemelj.

Zrak in važnost njegova za rastlino. Sestavine zraka: kisik in dušik. Vodeni hlapi. Ogljikova kislina in njen pomen za rastline. Vzajemna zveza rastlinskega in živalskega življenja. Dihanje.

Voda in njena sestava. Lastnosti vode. Pomen vode za rastlinsko hranitbo.

Važnost **toplote in svetlobe** za rastlinsko življenje.

Obdelovanje zemlje. Zakaj potrebujejo rastline dobro obdelano zemljo. Zakaj je globoko obdelana zemlja bolj rodovitna in katera zemlja je dobra za globoko obdelanje. Zakaj je plevela čista zemlja bolj rodovitna in kako je plevel zatirati. Kako in zakaj je kamnito zemljo izboljševati. Zakaj in kako škoduje preobilna moča v zemlji in kako je taka zemljišča izboljševati.

Zakaj je **gnojenje** tako važno. Ali se da z gnojenjem rodovitost zemlje povečati? Kaj ima hlevski gnoj v sebi, in ka-

LISTEK

DR. AVG. REISMAN:

Intelektualec na deželi.*)

Ob „intelektualcu na deželi“ mislim predvsem učitelja. Kadarkoli pridem iz mesta na deželo v oddaljene kraje, mi pade v oči predvsem šolsko poslopje. Mislim si: lepo imajo tu naši vzgojitelji, v tej ponosni, največji stavbi v vasi. Če pa gledam dalje, krog in krog in često ne vidim razun šole nič druzega kot cerkev, farovž, zakotno gostilno in še par bajt, mi je težko: vidim na potu iz mesta v službo mlado, rahločutno učiteljico, krepkega, morda sanjavega učitelja, oba polna najlepših nad in smelih načrtov za delovanje med nezavednim ljudstvom. Koliko mladih duš je že stopalo to prvo pot v življenje, ko so srca prekipevala ljubezni do naroda! Morje bi lahko napolnili z milijoni idealov, ki so jih zanesli med narod ti prvi in skoraj edini naši kulturni delavci na deželi.

Če pa srečamo čez leto dni to nadebudno mladino in vprašamo: kako gre delo, koliko so že izvedli onih smelih načrtov, slišimo vedno en in isti refrain: ni mogoče, razmere, ljudje, farovž, ženske itd. Najbolj pa toži vsak, da je sam in zato ves trud in napor zaman; ravno oni najbližji, ki bi ga morali predvsem podpirati, mu nasprotujejo. In tako gre eden za drugim Jermanovo pot, mnogo, premnogo jih ne doseže niti Jermana. Pa niso krivi sami. Premlade jih pošljemo ven; predno smo jim sploh pokazali življenje, že jih vržemo v vrtinec in na to puščamo same. Padajo v naročje „izkušenih“, ki so tudi enkrat tako lepo in idealno mislili in delali, pa so si pravočasno premislili, „spregledali“ in sedaj lepo mirno in brez skrbi zahajajo k oštirju, mesto da bi rili z glavo skozi zid. Filozofija izkušenosti, dozorele modrosti. In redki družabniki: poštar ali poštarica, orožnik, kak star penzijonist, rejen gostilničar in podobni ostanki razbite barke prikimavajo. Močan mora biti mladenič, ki odoli tem sirenskim glasovom, zastrupljevalcem čistih, mladih duš.

Enako proceduro preživljajo tudi drugi inteligenti na deželi: sodnik, zdravnik, notar, odvetnik. Koliko jih imamo po naši širni domovini, ki so bili svojčas vneti, korajžni, glasni in pridni! Danes še komaj vemo za nje in če jih tu in tam izsledimo, podregamo, nas krepko zavrnejo: ni mogoče, ne poznate razmer, pri nas je to vse drugače.

In najbolj se boje boja. Ker pa brez boja, to je življenja, ni napredka, počivajo in se duše sami v filistejskem miru. Duševni delavci so, pa životarijo brez svojega lastnega duševnega življenja, v katerem bi se naj kresale njih misli in zorele ideje. Počasi pozabljajo na mesto, na kulturne centre, iz katerih so še pred kratkim stopali v svet, z dvignjeno glavo, ko je bila pest še krepka, sedaj pa so zgubili najvažnejše in najmočnejše orožje: voljo.

Ko pošiljamo danes v svet naš novi dnevnik „Tabor“, mislimo pred vsem na vse te naše intelektualce na deželi. S „Taborom“ pošiljamo vsem onim tisočerim „samim“ zvestega druga, soborilca, ki bo najboljša stalna vez med njimi in nami, ki smo bližje kulturnim virom in v sredi kulturnega življenja. Smo uverjeni, da se naši intelektualci na deželi predvsem radi tega tako „izgubljajo“, ker se premalo udejstvujejo duševno. Zato je tudi njih odporna sila proti načelnim in gospodarskim ali razrednim nasprotnikom tako neznatna in slaba.

Kličemo Vas torej vse, ki čutite z nami ali ste vsaj v svojih mladostnih letih mislili kot mi, v svoj krog. Postanite naši sodelavci, bojevniki pravega napredka in dobrobitja naroda, iz katerega smo izšli. Koristili bodete s tem najbolj sebi samim. Kadar bodete morda razdvojeni, v boju s samim seboj ali okolico, kadar boste omagovali, obupavali ali dvomili, ko bodete v polnem boju, v zmagi ali šele na pohodu, nikdar ne pozabljajte na našo duševno vez. Vsedite se, premislite hladno, pomislite, da nas je legija za Vami, če tudi ste v svojem kotičku sami in napišite svoje misli. Pi-

*) Obenem s pričujočim spisom smo prejeli od g. dr. Reismana sledeče pismo: „V prvo številko „Tabora“ sem napisal priložen podlistek „Intelektualec na deželi“. O priliki zborovanja „Zaveze“ v Mariboru pa mi je več učiteljev izrazilo željo, da bi vposlal podlistek v ponatis Vašemu cenjenemu listu, oz. da ponatisnete vsaj odlomke, ki bi Vam konvenirali.“ — Pripominjamo, da je „Tabor“ list, ki je pričel izhajati v Mariboru avgusta meseca t. l.
Opom. ured.